

Laaksoarho

Ryssnarv
Moehringia lateriflora

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

EU:n lajikoodi: 1962

Rauhoitettu (LSA 1066/2023)

Luontodirektiivin laji (liitteet II ja IV)
BOR suojelutaso epäsuotuisa riittämätön,
heikkenevä

Luonnehdinta

Laaksoarho on monivuotinen kohokkikasvi. Sen kymmen-senttiset varret ovat maanmyötäiset, kukkiessaan kohenevat. Soikeat lehdet ovat vastakkain. Kukinto on vähäkukkainen. Noin sentin levyisessä kukassa on viisi valkoista, pyöreäkärkistä terälehteä. Kasvi kukkii heinä–elokuussa. Kukinta-ajan ulkopuolella sitä on vaikea havaita muun kasvillisuuden seasta. Siemenet leviävät veden virtausten ja muurahaisten avulla ja säilyvät pitkään maaperässä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Laaksoarho kasvaa kuivahkoissa jokivarsien metsissä ja niityillä tulvan ylärajan tuntumassa. Sen levinneisyys kattaa maan pohjoisosan Oulun Pohjanmaalta Inarin Lappiin. Kaakkois-Suomessa oleva erillisesiintymä liittyy Karjalan kannaksen esiintymisalueeseen. Laaksoarho kasvaa mieluiten tulvan paljastamalla maalla, etenkin puiden tyvillä ja mättäiden väleissä. Se voi kuitenkin sinitellä pitkään luontaisen tulvan puuttumisen vuoksi umpeenkasvaneilla kasvupaikoilla. Esiintymät ovat enimmäkseen pienialaisia.

Nykytila ja uhkatekijät

Laaksoarho on kärsinyt vesirakentamisesta. Etenkin vesivoimalaitosten rakentaminen on vähentänyt säännöllistä tulvimista sen kasvupaikoilla. Tämän vuoksi tulvien kuljettama aines on vähentynyt ja kasvupaikat ovat alkaneet umpeutua niin tulvien puuttumisen kuin myös laidunnuksen loppumisen vuoksi. Kasvi lienee hyötynyt aiemmin jokivarsiniittyjen laidunnuksesta ja niitosta. Nykyisin kasvupaikkoja uhkaa tulvasääntelyn lisäksi rantarakentaminen. Elinvoimaisimmat populaatiot ovat suojeltuja ja ne ovat säilyneet viime aikoina suhteellisen vakaina.

Hoitosuositukset

Rantametsien varovaiset harvennushakkuut sekä laidunnus ja niitto rantaniityillä ja -metsissä voivat olla kasville eduksi. Niittyjä ei tule muuttaa nurmiksi tai pelloiksi.

Lähteet

- Kalliovirta, M. 2017. Laaksoarho (*Moehringia lateriflora* (L.) Fenzl). Teoksessa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. S. 208–210. Suomen ympäristö 1/2017.
- Mossberg, B. & Stenberg, L. 2005. Suuri Pohjolan kasvio. Suom. Vuokko, S & Väre, H. Tammi, Helsinki. 928 s.
- Ulvinen, T. 1997. Laaksoarho – ryssnarv. Teoksessa: Ryttyä, T. & Kettunen, T. (toim.). Uhanalaiset kasvimme. Suomen ympäristökeskus ja Kirjayhtymä Oy, Helsinki. S. 192.

Kuva: Heikki Eeronheimo